

Dosarul nr.3ra-642/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – A. Cucerescu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol

ÎNCHEIERE

24 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Tatiana Lașcu și Veaceslav Lașcu, reprezentați de avocatul Marina Frecăuțan și de către Consiliul municipal Chișinău,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenienți accesorii Tatiana Lașcu și Veaceslav Lașcu cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din data de 31 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul Consiliului municipal Chișinău și cererea de alăturare la cererea de apel depusă de avocatul Marina Frecăuțan, în interesele Tatiane Lașcu și lui Veaceslav Lașcu,

constată:

La 26 ianuarie 2017 Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenienți accesorii Tatiana Lașcu și Veaceslav Lașcu, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 9/4-27 din 26 septembrie 2017.

În motivarea cererii de chemare în judecată Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a indicat că la 26 septembrie 2017 Consiliul municipal Chișinău a adoptat decizia nr. 9/4-27, prin care a autentificat, în proprietate privată comună în devălmășie Tatiane Lașcu și lui Veaceslav Lașcu a lotului de pământ cu suprafața de 661 m.p. (inclusiv 600 m.p. fără plată și 61 m.p. la preț normativ) din str. xxxxx, pentru deservirea și exploatarea caselor de locuit particulare conform planului anexat.

În conformitate cu art. 64 din Legea nr. 436-XVI privind administrația publică locală din 28 decembrie 2006 Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a efectuat controlul sub aspectul de legalitate și a constatat că decizia în cauză contravine prevederilor legislației în vigoare.

Potrivit art. 68 din Legea nr. 436-XVI privind administrația locală la 28 decembrie 2006 a înaintat notificarea nr. 1304/OT4-1894 din data de 07 noiembrie 2017 privind abrogarea actului contestat.

Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a menționat că în cazul în care autoritatea locală emitentă și-a menținut poziția sau nu a reexaminat actul contestat, acesta poate sesiza instanța de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data primirii notificării refuzului de a modifica sau de a abroga actul contestat sau în

cazul tăcerii autorității locale emitente în termen de 60 de zile de la data notificării cererii de modificare sau de abrogare a actului în cauză.

Reclamantul a susținut că în urma examinării actului administrativ notificat, cât și a actelor care au stat la baza adoptării acestuia, a constatat lipsa actelor doveditoare a deținerii legale a suprafețelor de teren autentificate persoanelor vizate în decizie. Astfel, în temeiul pct.67 al Regulamentului privind gestionarea resurselor funciare municipale, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 3/23 din 02 aprilie 2013, dacă asupra terenurile aferente caselor de locuit individuale lipsesc documentele doveditoare pentru suprafețele deținute legal, aceste terenuri se vând proprietarilor caselor de locuit la preț normativ.

La caz, contrar prevederilor pct.67 al Regulamentului privind gestionarea resurselor funciare municipale, Consiliul municipal Chișinău prin decizia nr. 9/4-27 din 26 septembrie 2017 a autentificat dreptul de proprietate privată a lotului de pământ din str. xxxxx Tatianeii Lașcu și lui Veaceslav Lașcu.

Prin hotărârea din data de 27 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată, s-a anulat decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 9/4-27 din 26 septembrie 2017 cu privire la autentificarea dreptului de proprietate privată comună a lotului de pământ aferent caselor de locuit particulare din str. xxxxx Tatianeii Lașcu și lui Veaceslav Lașcu. (f.d. 38,42-46)

Instanța de fond a admis cererea de chemare în judecată, reținând că Tatiana Lașcu și Veaceslav Lașcu sunt coproprietarii bunurilor imobile situate în mun. Chișinău str. xxxxx, însă nu dețin careva acte de folosință asupra terenului în speță.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 31 ianuarie 2020 a respins apelul Consiliului municipal Chișinău și cererea de alăturare la cererea de apel depusă de avocatul Marina Frecăuțan, în interesele Tatianeii Lașcu și lui Veaceslav Lașcu. (f.d. 183,184-194)

În susținerea soluției sale, instanța de apel a menționat că deși concluzia instanței de fond, precum că Tatiana Lașcu și Veaceslav Lașcu nu dețin careva acte de folosință asupra terenului în speță, este eronată, aceasta nu influențează asupra legalității soluției adoptate, ori deținerea legală de către Tatiana Lașcu și Veaceslav Lașcu cu drept de folosință a unui termen nelimitat a terenului din str. xxxxx mun. Chișinău, se confirmă prin hotărârea Comitetului executiv r-I Octombrie or. Chișinău nr.3/4-6 din 28 martie 1989, decizia Comitetului executiv r-I Octombrie or. Chișinău nr.6/3-4 din anul 1992, acest drept fiindu-le transmis odată cu încheierea contractului de schimb a locuințelor nr. 2-5252 din 01 decembrie 1994 cu proprietarul anterior al casei de locuit.

Necâtând la deținerea legală în folosință a terenului aflat în litigiu, instanța de apel a constatat divergențe referitor la suprafața terenului menționat, care în Registrul bunurilor imobile este indicat cu suprafața de 0,0687 ha, iar conform Planului loturilor este de 661 m.p., ultima suprafață fiind reflectată și în decizia contestată, iar la materialele cauzei lipsesc acte în confirmarea efectuării măsurărilor respective și actualizării planului cadastral de către organul specializat a IP „Agenția Servicii Publice”.

La fel, s-a stabilit și lipsa avizului inginerului cadastral privind posibilitatea formării bunului imobil separat, în privința suprafeței terenului din str. xxxxx mun. Chișinău, ce depășește norma de 0,06 ha prevăzută de legislație pentru mun. Chișinău, care potrivit normei de drept imperative din art. 16 alin.(3) al Legii nr.354 din 28 octombrie 2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, este obligatoriu.

În acest context, instanța de apel a concluzionat că lipsa avizului inginerului cadastral, care ar permite determinarea modului de transmitere acestui teren în proprietatea Tatianeii Lașcu și lui Veaceslav Lașcu, ori înstrăinarea terenului în mod prevăzut în art. 2, alin. (7) al Legii nr. 91 din 05 aprilie 2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, prin licitație publică, duce la constatarea ilegalității deciziei Consiliului municipal Chișinău nr.9/4-27 din 26 septembrie 2017 cu privire la autentificarea dreptului de proprietate privată comună asupra lotului de pământ aferent caselor de locuit particulare din str. xxxxx Tatianeii Lașcu și lui Veaceslav Lașcu, a fost emisă cu încălcarea procedurii stabilite.

Împotriva deciziei instanței de apel, a depus recurs avocatul Marina Frecăuțan în interesele Tatianeii Lașcu și lui Veaceslav Lașcu, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată. (f.d.197-203)

În motivarea recursului recurenții au indicat că atât decizia instanței de apel, cât și hotărârea instanței de fond sunt neîntemeiate, contradictorii și insuficient motivate, iar aprecierea probelor de către instanțele judecătorești a fost arbitrară, urmând a fi casate.

Recurenții au susținut că la materialele dosarului au fost anexate acte care confirmă dreptul de folosință legal al Tatianeii Lașcu și lui Veaceslav Lașcu asupra lotului de pământ aferent caselor de locuit particulare din str. xxxxx.

De asemenea, avocatul Marina Frecăuțan în interesele Tatianeii Lașcu și lui Veaceslav Lașcu a mai indicat că din analiza art.8, alin.(1) - (3) al Legii nr.1308 din 25 iulie 1998 privind prețul normativ și modul de vânzare - cumpărare a pământului rezultă că legiuitorul a prevăzut direct că loturile de pământ de pe lângă case se atribuie în proprietatea proprietarilor caselor, care au primit loturile de pământ în folosință în mod legal.

Totodată, recurenții au remarcat că normele de drept, ce reglementează raportul juridic litigios, condiționează transmiterea în proprietate gratuită a terenului de pe lângă casele de locuit proprietarilor acestor case de legalitatea transmiterii în folosință a terenului vizat.

Recurenții au mai indicat că prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 9/4-27 din 26 septembrie 2017, în mod legal s-a dispus autentificarea în proprietate privată comună în devălmășie Tatianeii și lui Veaceslav Lașcu a lotului de pământ cu suprafața de 661 m.p. (inclusiv 600 m.p. fără plata și 61 m.p. la preț normativ) din str. xxxxx.

Consiliul municipal Chișinău, nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 07 mai 2020 a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată. (f.d. 206-207, 211-213)

În motivarea recursului Consiliul municipal Chișinău a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, ilegală și pasibilă anulării din considerentul că contravine normelor dreptului material și procesual, iar la examinarea și adoptarea deciziei contestate nu au fost pe deplin constatate și elucidate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

Recurentul a susținut că terenurile din intravilanul municipiului, conform art. 42 din Codul funciar, constituie proprietate municipală, iar conform art.9 din Codul funciar Consiliul municipal Chișinău are competența de a repartiza terenuri, conform legislației în vigoare.

La caz, Tatiana Lașcu și Veaceslav Lașcu, odată cu dobândirea în drept de proprietate a construcțiilor amplasate pe str. xxxxx, mun. Chișinău, au dobândit și posesiunea legală, în nume de proprietar asupra terenurilor de pe lângă construcțiile - case individuale de locuit. Astfel, ultimii au dobândit și dreptul la trecerea gratuită în proprietate a terenului de pe lângă casele de locuit. Or, legea condiționează trecerea în proprietate a terenurilor de pe lângă casele de locuit, doar de legalitatea dobândirii în folosință a terenurilor.

Efectuând controlul judiciar al hotărârilor contestate prin prisma argumentelor expuse în recursuri, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 258, alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Prin urmare, legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ, se vor verifica prin prisma Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 31 ianuarie 2020, în lipsa Consiliul municipal Chișinău, dar în prezența reprezentantului intervenienților accesorii.

Avocatul Marina Frecăușan, în interesele Tatiane Lașcu și lui Veaceslav Lașcu a depus recurs motivat la 02 martie 2020, în termen.

Cu referire la termenul de declarare a recursului depus de către Consiliul municipal Chișinău, completul specializat menționează că decizia instanței de apel a fost notificată recurentului la 27 martie 2020. (f.d. 215) Dat fiind faptul că prin prisma pct. 8 din Anexa la dispoziția nr. 1 din data de 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova termenele de exercitare a căilor de atac aflate în curs la data instituirii stării de urgență se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență, termenul de declarare a recursului pentru Consiliul municipal Chișinău a început a curge de la data de 16 mai 2020.

Totuși, Consiliul municipal Chișinău a depus recursul la 07 mai 2020, în perioada suspendării termenului de procedură. Astfel, obligația de contestare în termen a fost îndeplinită.

Examinând temeiurile invocate în recursuri în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibile, din următoarele motive.

Prin prisma art.246, alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art.246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs menționează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă

de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererile de recurs depuse de către Tatiana Lașcu și Veaceslav Lașcu, reprezentați de avocatul Marina Frecăuțan și de către Consiliul municipal Chișinău, sunt inadmisibile.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile, depuse de către Tatiana Lașcu și Veaceslav Lașcu, reprezentați de avocatul Marina Frecăuțan și de către Consiliul municipal Chișinău, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh